

MINISTER ŚRODOWISKA

DOP-WSK.074.1.2017.ML

Warszawa, dnia 20 lipca 2017 r.

Urząd Miejski w Czaplinku
- WPŁYNIŁ
data 20.07.17
liczba 0117
P. SMYK
Pan Adam Kośmider
Burmistrz Czaplinka

3599

W odpowiedzi na list otwarty, przesłany przez Pana po konferencji w Czaplinku pn. „Wpływ kormoranów na rozwój turystyki na Pojezierzu Drawskim”, przedstawiam następujące wyjaśnienia:

Kormoran (*Phalacrocorax carbo*) jest chroniony na mocy prawa międzynarodowego. Gatunek ten wymieniony jest w dyrektywie Rady 2009/147/WF z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywa Ptasia). Należy zaznaczyć, że większość zakazów dotyczących gatunków chronionych, w tym kormorana, stanowi transpozycję regulacji unijnych, co wyklucza możliwość wyłączenia kormorana spod ochrony lub jej ograniczenie (np. poprzez całkowite wyłączenie zakazów, w tym m.in.: umyślnego płoszenia i niepokojenia, chwytania, okaleczania, zabijania). Nie jest również możliwe przeniesienie tego gatunku na listę gatunków łownych (co teoretycznie umożliwiłoby wprowadzenie odstrzału kormorana), gdyż działanie takie wymagałoby zmiany Dyrektywy Ptasiej, na co zgodę musiałyby wyrazić wszystkie kraje Unii Europejskiej.

Jednakże, fakt objęcia ptaków ochroną nie oznacza, iż podejmowanie przeciwko nim jakichkolwiek działań jest bezwzględnie wykluczone. Możliwe jest bowiem uzyskanie odstępstwa od obowiązujących zakazów, pozwalające na zabijanie, płoszenie i niepokojenie tych ptaków, jak również na niszczenie gniazd, podkładanie sztucznych jaj czy też olejowanie naturalnych jaj, aby zmniejszyć skalę lęgów.

Poniżej pozwolę sobie przedstawić wykaz fragmentów aktów prawnych, stworzonych przez resort ds. środowiska, odnoszących się m.in. do kormorana:

Art. 56 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.) pozwala na odstępstwa. W wypadku szkód na podstawie ust. 4 pkt 2 tego artykułu, kiedy odstępstwa „wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybostanu, wody lub innych rodzajów mienia”.

regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania i na obszarach morskich może zezwolić w stosunku do gatunków:

1) objętych ochroną częściową – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a;

2) objętych ochroną ścisłą – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 1–8, 10 i 11 i ust. 1a pkt 1–3 i 5 oraz art. 52 ust. 1 pkt 2, 4–10 i 12–15 i ust. 1a pkt 2–6.

2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, w odniesieniu do obszarów morskich, właściwość miejscową regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustala się wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa.

Art. 56a. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do (...) kormorana czarnego (...), na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1.

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności, których dotyczy zarządzenie, nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji gatunków objętych zarządzeniem oraz leży to w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego lub:

w przypadku kormorana czarnego oraz czapli siwej – wynika to z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do lasów, rybostanu lub wody

W 2014 r. w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt wprowadzono zmiany dotyczące zakazu umyślnego płoszenia i niepokojenia kormorana – zgodnie z § 6 pkt. 6 zakaz ten przestał dotyczyć płoszenia kormoranów w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących w obrębach hodowlanych ustanowionych zgodnie z przepisami o rybactwie śródlądowym.

Ponieważ wnoszą Państwo o zmniejszenie populacji kormorana, pragnę poinformować, że dotychczas wydawane zezwolenia na odstrzał kormoranów nie są w pełni realizowane, tak więc zwiększenie ilości takich zezwoleń, nie przyniesie oczekiwanych rezultatów.

Pomimo posiadanych zezwoleń, prawie nigdy nie udaje się odstrzelić 100% liczby osobników określonej w zezwoleniach. Jako przyczyny wskazuje się niechęć myśliwych do odstrzału kormorana ze względu na uciążliwość, małą skuteczność i nieopłacalność odstrzału. Mięso ani trofea tego gatunku nie są wykorzystywane. Istnieje możliwość wypreparowania i sprzedaży zabitego osobnika, jednak zapotrzebowanie na takie okazy jest niewielkie, z uwagi na pospolitość gatunku.

Według raportu o derogacjach za 2014 r. dla KE, w 2014 r. wydano zezwolenia na odstrzał 11 607 kormoranów i czapli łącznie, z czego odstrzelono 5 319 sztuk.

W 2015 r. wydano 139 derogacji (zezwoleń) indywidualnych, z czego w 118 przypadkach (85%) powodem były szkody gospodarcze lub konieczność zapobiegania ich powstawaniu. Łącznie zezwoleniami objęte zostały 9154 osobniki kormorana. Na podstawie złożonych sprawozdań poziom realizacji zezwoleń wyniósł zaledwie 21,5% (zabito 1970 osobników).

W 2016 r. liczba wydanych derogacji wzrosła o 1/3 i wyniosła 181 zezwoleń. Szkody były powodem wydania 153 z nich (84,5%). Łącznie zezwoleniami objętych zostało 8700 osobników kormorana. Jednakże, na podstawie złożonych sprawozdań poziom realizacji zezwoleń ponownie wyniósł zaledwie 21,2% (zabito 1844 osobniki).

Według Carss i Marzano (2005) legalnie w Europie zabija się rocznie około 50 tysięcy osobników kormorana i mimo takiej skali działań, nie osiągnięto pożądanego efektu.

Ponadto pragnę przypomnieć, że kormorany są zwierzętami migrującymi, rozpowszechnionymi na całym kontynencie europejskim. Należy się więc liczyć z tym, że w miejsce zabitych osobników przylecą inne, w tym osobniki spoza granic naszego kraju.

Jednocześnie informuję, że z posiadanych przez nas danych Państwowego Monitoringu Środowiska wynika, że populacja kormorana stabilizuje się:

- 2006: 25 795 par w 53 koloniach
- 2010: 27 108 par w 60 koloniach
- 2015: 28 378 par w 62 koloniach
- 2016: 30 066 par w 60 koloniach

Od 10 lat nie odnotowuje się znaczących wzrostów liczebności populacji kormorana. Udział kolonii nadmorskich (do 10 km od linii brzegowej) to 45 % w stosunku do całości populacji.

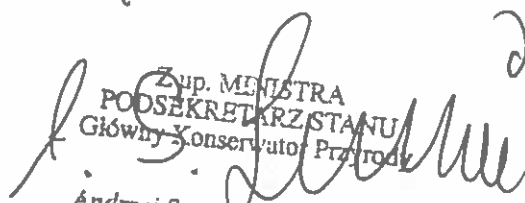
Ponadto informuję, że w ramach zarówno troski o ichtiofaunę jak i zapobiegania nadmiernej presji na środowisko poszczególnych gatunków, zgłaszamy szereg postulatów do projektów legislacyjnych służących jej ochronie, jak odbudowa naturalnych tarlisk, siedlisk, miejsc żerowania i schronienia, zachowanie trzcinowisk, utrzymanie naturalnego dna jezior i potoków.

Przedstawiciele resortu środowiska są zaangażowani w dialog dotyczący wszelkich konfliktów pomiędzy ludźmi a dziko żyjącymi zwierzętami, uczestniczą też w wielu konferencjach.

Nasze działania i propozycje są oparte na postulatach zgłaszanych przez zainteresowane środowiska, rezultatach monitoringu, informacjach o praktycznych efektach wprowadzonych rozwiązań legislacyjnych, jak również na wiedzy naukowej.

Dokładamy wszelkich starań aby umożliwiając człowiekowi korzystanie z naturalnych zasobów środowiska zadbać jednocześnie aby możliwość takiego użytkowania zapewnić także przyszłym pokoleniom.

Z poważaniem

Z up. MENISTRA
PODSEKRETKRZ STANU
Główny Konserwator Przyrody
Andrzej Szveda-Lewandowski